

ÚŘAD PRO CIVILNÍ LETECTVÍ

SEKCE LETOVÁ A PROVOZNÍ

Odbor obchodní letecké dopravy

Informační věstník 01/2013

1. Účel a předmět Informačního věstníku.

Tento informační věstník poskytuje provozovateli obchodní letecké dopravy základní informace, které se týkají nových prováděcích pravidel (*Implementing Rules (IR)*) pro provoz letounů a vrtulníků v obchodní letecké dopravě, včetně základních informací o jejich implementaci.

2. Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 965/2012 – základní informace

a.) Dne 28. října 2012 vešlo v platnost prováděcí nařízení Komise (EU) č. 965/2012, kterým se stanoví technické požadavky a správní postupy, týkající se leteckého provozu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008.

b.) Toto prováděcí nařízení obsahuje pět příloh, které obsahují právně závazné požadavky (IR) pro všechny ČS EU s přímou aplikovatelností a které se týkají prozatím pouze obchodní letecké dopravy letouny a vrtulníky (tzv. „OPS-CAT Regulation“ nebo „OPS-CAT package“). Přílohy k nařízení (EU) č. 965/2012 jsou členěny následovně:

Příloha I - Definice pojmů použitých v Přílohách II-V

Příloha II (Část- ARO) - Požadavky na Úřady v oblasti leteckého provozu
(*Authorities Requirements Operation (PART-ARO)*)

Příloha III (Část-ORO) - Požadavky na organizace v oblasti leteckého provozu
(*Organizations Requirements Operations (PART-ORO)*)

Příloha IV (Část-CAT) - Provoz obchodní letecké dopravy
(*Commercial Air Transport (PART-CAT)*)

Příloha V (Část-SPA) - Zvláštní oprávnění
(*Special Approvals (PART-SPA)*)

c.) Ke každé výše uvedené příloze publikovala EASA formou Rozhodnutí výkonného ředitele EASA (č. 2012/015/R-2012/019/R) příslušné přijatelné způsoby průkazu (*Acceptable means of compliance (AMC)*) a poradní materiál (*Guidance material (GM)*).

Pozn.: Na rozdíl od právně závazných prováděcích pravidel s přímou aplikovatelností, nejsou AMC/GM právně závazné. Avšak je nutno mít na paměti, že souladu resp. splnění právně závazných požadavků prováděcích pravidel je dosaženo tehdy, je-li dosaženo souladu s AMC, publikovaných EASA (zásady pro použití alternativních AMC, viz. požadavek ORO.GEN.120 a ARO.GEN.120).

d.) „OPS-CAT Regulation“ bude později doplněno formou novely prováděcího nařízení (EU) č. 965/2012, včetně novelizace příslušných příloh:

- i.) provoz letounů třídy výkonnosti B a nesložitých vrtulníků z místa A do místa A v obchodní letecké dopravě (*CAT A-A operation*). Dle Článku 6(1) nařízení (EU) č. 965/2012, provoz z místa A do místa A, zůstává v platnosti pro letouny EU-OPS a pro vrtulníky národní předpisy, resp. v ČR předpisy pro letecké práce.
- ii.) provoz kluzáků a balonů v obchodní letecké dopravě.
- iii.) Hlavu ORO.FTL Části ORO (omezení doby letu a ve službě a požadavky na odpočinek) Dle Článku 8 nařízení (EU) č. 965/2012 zůstává nadále v platnosti čl. 8 odst.4 a hlava Q EU-OPS a v ČR i Vyhláška MD č.466/2006 Sb., V případě vrtulníků současné národní předpisy, to je Vyhláška MD č.466/2006 Sb.,
- e.) V neposlední řadě bude prováděcí nařízení (EU) č. 965/2012 formou dalších novel postupně rozšířeno o prováděcí pravidla pro neobchodní provoz se složitými, motorem poháněnými letadly (*non-commercial operation with complex motor powered aircraft (NCC)*), neobchodní provoz s jinými než složitými motorem poháněnými letadly (*non-commercial operation with other than complex motor powered aircraft (NCO)*) a specializovaný provoz v obchodním a neobchodním provozu (*specialized operation (SPO)*). SPO jsou prakticky současné letecké práce. Současně bude nařízení (EU) č. 965/2012, týkajícího se leteckého provozu rozšířeno o následující přílohy:
- Příloha VI - Část NCC (*PART NCC*)
Příloha VII - Část NCO (*PART NCO*)
Příloha VIII - Část SPO (*PART-SPO*)
- f.) Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 965/2012 včetně Příloh I-V a AMC/GM k těmto Přílohám naleznete na webu EASA a webu ÚCL ČR následovně:
1. Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 965/2012 včetně Příloh I-V v anglickém a českém jazyce:

<http://easa.europa.eu/regulations/flight-standards-implementing-rules.php#Air-Operations>

Pozn.: Klepnutím na žluté políčko „translations“ vyberete jazyk.
 2. AMC/GM k Přílohám I-V (jako Rozhodnutí výkonného ředitele EASA č. 2012/015/R-2012/019/R) k tomuto nařízení pouze v anglickém jazyce:

<http://easa.europa.eu/agency-measures/acceptable-means-of-compliance-and-guidance-material.php>

V českém jazyce na webu ÚCL ČR (AMC/GM k Přílohám I-V nařízení (EU) č. 965/2012 budou v českém jazyce publikovány v co nejkratším termínu) :

<http://www.caa.cz/legislativa/prijatelne-zpusoby-prukazu-amc-a-poradensky-material-gm>

Pozn.: Na webu ÚCL ČR lze nalézt rovněž konsolidovaná znění příslušných AMC/GM. EASA konsolidovaná znění AMC/GM nevydává.
 3. Konsolidovaná znění všech nařízení EU lze nalézt na webu EUR-Lex :

http://eur-lex.europa.eu/RECH_consolidated.do

Příklad vyhledávání: Konsolidované znění nařízení Komise (EU) č. 1178/2011, týkající se let. posádek, které bylo novelizované nařízením Komise (EU) č. 290/2012.

- i.) V pravém rohu nahoře zvolit jazyk
- ii.) Označit „nařízení (regulation)“
- iii.) Zadat rok (2011)
- iv.) Zadat číslo nařízení (1178)
- v.) Stisknout „hledat“

3. Účinnost / použitelnost Příloh I-V k nařízení (EU) č. 965/2012

- a.) V souladu s Článkem 10 (2) nařízení (EU) č. 965/2012 se mohou ČS EU rozhodnout, že ustanovení Příloh I-V nepoužijí do 28. října 2014.

ÚCL ČR využije této možnosti v plném rozsahu. To znamená, že do 28. října 2014 zůstávají v ČR v platnosti EU-OPS pro provoz letounů a JAR-OPS 3 pro provoz vrtulníků v obchodní letecké dopravě (CAT).

- b.) Na základě výše uvedeného se tímto datum účinnosti/použitelnosti všech ustanovení prováděcích pravidel, jež jsou obsahem Příloh I-V posouvá o dva roky oproti datu začátku platnosti, tedy do **28. října 2014**. Toto období dvou let je vyhrazeno jako přechodové období pro hladký přechod na nová prováděcí pravidla pro provoz letounů a vrtulníků v obchodní letecké dopravě (CAT).

4. Přechod na nová prováděcí pravidla Příloh III, IV a V k nařízení (EU) č. 965/2012 – základní informace

- a.) V souladu s čl.7(1) nařízení (EU) č. 965/2012 se stávající vydaná AOC provozovatelům **letounů** v obchodní letecké dopravě (CAT) v souladu s Přílohou III (EU-OPS) k nařízení (EHS) č. 3922/1991 v platném znění považují za vydaná v souladu s Přílohami I-V k nařízení (EU) č. 965/2012.

Avšak nejpozději do 28. října 2014 musí mít provozovatelé upraven svůj systém řízení (požadavek ORO.GEN.200), programy výcviku, postupy a příručky tak, aby byly v souladu s Přílohami III (Část-ORO), IV (Část-CAT) a V (Část-SPA).

Nejpozději 28. října 2014 se stávající AOC vydaná dle požadavků EU-OPS musí nahradit osvědčením (AOC), vydaným v souladu s Přílohou II (Část-ARO-požadavky na Úřady) k tomuto nařízení.

Pokud provozovatel letounů v obchodní letecké dopravě (CAT) nesplní výše uvedené, stávající AOC vydané dle EU-OPS pozbude automaticky platnost a AOC dle nových prováděcích pravidel ÚCL ČR nevydává.

- b.) V souladu s čl.7 (2) nařízení (EU) č. 965/2012, doposud vydaná AOC provozovatelům **vrtulníků** v obchodní letecké dopravě (CAT) dle JAR-OPS 3 revize 5 musí být na základě „hlášení o převodu“ převedena na AOC rovněž v souladu s Přílohami I-V k nařízení (EU) č. 965/2012. „Hlášení o převodu“ musí vyhotovit a zaslat na EASA ÚCL ČR.

V souladu s výše uvedeným a připravovaným „hlášením o převodu“, musí rovněž provozovatelé vrtulníků v obchodní letecké dopravě (CAT) mít upraven svůj systém řízení, programy výcviku, postupy a příručky tak, aby byly v souladu s Přílohami III (Část-ORO), IV (Část-CAT) a V (Část-SPA).

Pokud provozovatel vrtulníků v obchodní letecké dopravě (CAT) nesplní výše uvedené, stávající AOC vydané dle JAR-OPS 3 revize 5 pozbuje automaticky platnost a AOC dle nových prováděcích pravidel ÚCL ČR nevydává.

5. Praktická realizace přechodu na nová prováděcí pravidla Příloh III, IV a V k nařízení (EU) č. 965/2012

- a.) Během přechodového období musí začít každý kompetentní Úřad ČS EU s implementací nových prováděcích pravidel („OPS-CAT Regulation“) krok za krokem, přičemž současně bude pokračovat v běžné implementaci EU-OPS/JAR-OPS 3
- b.) V souladu s výše uvedeným, obnovu a změny AOC/provozní specifikace bude ÚCL ČR provádět dle EU-OPS/JAR-OPS 3 do doby skončení přechodového období. Např.: zapsání nebo vyjmutí letadla z provozní specifikace, změny oblasti provozu, změny speciálních omezení jako např. VFR pouze/pouze den nebo speciální schválení jako DG,LVO, RVSM,ETOPS,PBN, MNPS atd. To samé platí pro udělování výjimek nebo odchylek dle Článku 8(2) resp. 8(3) nařízení (EEC) č. 3922/91 v platném znění a dle požadavku JAR-OPS 3.010.

Budoucí provozovatel, který se nachází v současné době v procesu osvědčování dle EU-OPS/JAR-OPS 3 a který si podal žádost o AOC před vstupem v platnost nových prováděcích pravidel, může být nadále osvědčován dle EU-OPS/JAR-OPS 3 bez ohledu na to, že osvědčování bude ukončeno po vstupu v platnost nových prováděcích pravidel Příloh I-V k nařízení (EU) č. 965/2012. Stejný postup se aplikuje v případě obnovy AOC.

Avšak, je nutné mít na paměti, že počáteční osvědčování budoucích provozovatelů, obnova nebo změna AOC/provozní specifikace stávajících provozovatelů musí být zahájeno a prováděno v souladu s novými prováděcími pravidly Příloh I-V k nařízení (EU) č. 965/2012 nejpozději 6 měsíců před koncem uplynutí doby přechodového období.

Avšak v rámci zajištění hladkého a co možná nejefektivnějšího přechodu na nová prováděcí pravidla, ÚCL ČR bude přijímat od 28. února 2014 nejpozději pouze žádosti, které jsou již plně v souladu s novými prováděcími pravidly pro provoz letounů a vrtulníků v obchodní letecké dopravě.

- c.) ÚCL ČR musí upravit a přizpůsobit svůj systém řízení, příslušné postupy, příručky inspektora atd. nejpozději do takové doby, aby byl plně schopen od 28. února 2014 přejít na nová prováděcí pravidla a zajistit výše uvedené v bodě b.), zejména co se týče procesu počátečního osvědčování budoucích provozovatelů.
- d.) ÚCL ČR, za účelem hladkého přechodu na nová prováděcí pravidla během přechodového období, doporučuje stávajícím držitelům AOC, vydaného dle EU-OPS/JAR-OPS 3 následující postup:

1. Podrobné seznámení provozního personálu zejména s následujícími dokumenty:

- i.) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 v platném znění o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a o zřízení EASA (tzv. Základní nařízení).

Podrobné seznámení zejména s čl. 8 Letecký provoz a s Přílohou IV k čl. 8, která obsahuje hlavní požadavky (*Essential Requirements* (ER)) pro letecký provoz.

Pozn.: Konsolidované znění nařízení (ES) č. 216/2008 naleznete na web. stránkách EASA: <http://easa.europa.eu/regulations/regulations-structure.php> nebo viz. výše uvedené ustanovení 2(f)(3)

- ii.) Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 965/2012, kterým se stanoví technické požadavky a správní postupy, týkající se leteckého provozu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008.

Podrobné seznámení s vlastním prováděcím nařízením, tzv. „COVER REGULATION“, a to zejména s čl. 1-10 a s Přílohami I-V k tomuto nařízení, která obsahují prováděcí pravidla (IR) k výše uvedeným hlavním požadavkům (ER), a to zatím pouze pro obchodní leteckou dopravu.

Pozn.: Viz. rovněž výše uvedené ustanovení 2(f).

2. Začít s úpravou a přizpůsobením svého systému řízení (požadavek ORO.GEN.200), programů výcviku, postupů a provozních příruček pro dosažení souladu s požadavky zejména Příloh III, IV a V k nařízení (EU) č. 965/2012 (tedy odstranění rozdílů mezi požadavky EU-OPS/JAR-OPS 3) při dodržení následujícího postupu:

- i.) Jmenovat odpovědnou osobu/y za vypracování a realizaci projektu přechodu z požadavků EU-OPS/JAR-OPS 3 na nová prováděcí pravidla (IR), včetně záležitostí, týkajících se implementace systému řízení (SMS/CMS). Odpovědná osoba by měla být rovněž koordinačním orgánem mezi příslušným provozovatelem a ÚCL ČR.
- ii.) Provést diferenční analýzu (*gap analysis*) pro stanovení oblastí, které budou předmětem zpracování a/nebo příslušné úpravy za účelem sestavení časového harmonogramu přechodu na nová prováděcí pravidla.

Diferenční analýza a vypracování časového harmonogramu se týká zejména implementace systému řízení bezpečnosti (*Safety Management System (SMS)*) spolu se systémem sledování pro vyhovění (*Compliance Monitoring System (CMS)*), které jsou obsahem požadavku ORO.GEN.200 (+AMC/GM) systém řízení.

Pro zpracování časového harmonogramu implementace SMS na základě provedené diferenční analýzy se doporučuje použít samostatný dokument.

O časovém harmonogramu přechodu na nová prováděcí pravidla informovat ředitele OOLD/SLP (na e-mail adresu: bartos@caa.cz).

Pozn.: Podrobnější dodatečné pokyny, týkající se implementace SMS a CMS budou obsahem následného Informačního věstníku s předpokládaným termínem vydání konec ledna 2013. Dodatečné pokyny by měly v příloze obsahovat vzor „checklist“ pro provedení výše uvedené diferenční analýzy a vzor příručky řízení bezpečnosti (*Safety Management Manual (SMM)*), zpracované v souladu s AMC/GM k ORO.GEN.200.

- iii.) Zpracovat „checklist“, který bude obsahovat příslušný požadavek nových prováděcích pravidel, jež vyžaduje zpracování změny do příslušné provozní dokumentace, zejména do provozní příručky a údaj, ve kterém ustanovení provozní příručky, nebo jiného provozního dokumentu (např. SMM, příručka sledování pro vyhovění (CMM), příručka pro palubní průvodčí (*Cabin Crew Manual*), příručka pro pozemní obsluhu (*Ground Handling Manual*), apod.) je změna požadavku zpracována (viz. AMC 1 ORO.GEN.200(a)(5); AMC 2 ORO.GEN.200(a)(5) a GM 1 ORO.GEN.200(a)(5)).

Pro zpracování „checklist“ se doporučuje použít níže uvedené přílohy 1-8. Do „checklist“ uvede provozovatel pouze ta ustanovení, která jsou předmětem úpravy systému řízení, programů výcviku, postupů a příruček provozovatele. (Přílohy 1-8 obsahují veškeré změny stávajících požadavků EU-OPS/JAR-OPS 3 nebo nové požadavky. Do „checklist“ vybere provozovatel pouze ta ustanovení, která jsou pro něho použitelná v souladu s výše uvedeným).

3. Nejpozději do **28. února 2014** předložit na sekci letovou a provozní ÚCL ČR (SLP/ÚCL ČR) k posouzení:

- i.) Písemnou žádost o vydání AOC v souladu s Přílohami III-V k nařízení (EU) č. 965/2012 (formulář žádosti bude publikován na webu ÚCL ČR v dostatečném předstihu).
- ii.) Vyplněný „checklist“ dle výše uvedeného ustanovení 5(d)(2)(iii)
- iii.) Prohlášení, podepsané odpovědným vedoucím (ředitelem, prezidentem apod.) a vedoucím jakosti nebo vedoucím bezpečnosti a jakosti (formulář prohlášení bude publikován na webu ÚCL v dostatečném předstihu), že provozní příručka a/nebo ostatní provozní dokumenty jsou zpracovány v souladu s Přílohami III-V k nařízení (EU) č. 965/2012 v plném rozsahu.

Pozn.: Doporučuje se, aby provozovatel provedl v rámci přechodu na nová prováděcí pravidla kompletní přezkoumání a případnou revizi všech stávajících postupů, které jsou předmětem provozní příručky a/nebo ostatních provozních dokumentů, aby bylo dosaženo plného souladu s Přílohami III-V k nařízení (EU) č. 965/2012.

- iv.) Provozní příručku a/nebo jiný provozní dokument s označenými provedenými změnami.

Přílohy k Informačnímu věstníku:

Příloha 1 - Rozdíly mezi požadavky EU-OPS a Přílohou III (Část-ORO) a Přílohou IV (Část-CAT).

Příloha 2 - Rozdíly mezi požadavky EU-OPS a Přílohou V (Část-SPA)

Příloha 3 - Rozdíly mezi požadavky JAR-OPS 3 revize 5 a Přílohou III (Část-ORO) a Přílohou IV (Část-CAT).

Příloha 4 - Rozdíly mezi požadavky JAR-OPS 3 revize 5 a Přílohou V (Část-SPA)

Pro informaci a využití za účelem odstraňování rozdílů mezi požadavky EU-OPS a JAR-OPS 3 rev. 5 jsou k tomuto Informačnímu věstníku přiloženy další následující přílohy:

Příloha 5 - Rozdíly v použitých definicích mezi EU-OPS a Přílohami III, IV a V (letouny)

Příloha 6 - Rozdíly v použitých definicích mezi JAR-OPS 3 a Přílohami III, IV a V (vrtulníky)

Příloha 7 - Dodatečné „non IR“ informace (letouny)

Příloha 8 - Dodatečné „non IR“ informace (vrtulníky)

Příloha 9 - Složití a nesložití provozovatelé

Pozn.1.: Výše uvedené Přílohy 1-8 jsou zpracované v souladu s EASA „*cross reference table*“ dokumentem.

Pozn.2: Systém řízení organizace držitele AOC dle požadavku ORO.GEN.200 by měl být implementován s ohledem na velikost organizace, rozsah, povahu a složitost provozu. Návrh ÚCL ČR na rozdělení provozovatelů na složité a nesložité v souladu s AMC 1 ORO.GEN.200(b) je obsahem Přílohy 9 k tomuto Informačnímu věstníku (viz. AMC1 ORO.GEN.200(a)(1);(2);(3);(5), který se týká implementace systému řízení u nesložitých organizací).

Schválil: Ing. Josef Bartoš, v.r.
ředitel odboru

Kontaktní osoby:

Ing. Jiří Chalupa, vedoucí OILP/ inspektor
tel.: 225 421 716
e-mail: chalupa@caa.cz

Ing. František Vlček, inspektor
tel.: 225 422 832
e-mail: vlcek@caa.cz